

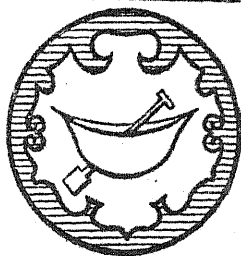
DZIENNIK

ZARZĄDU

Redakcja i administracja
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9--12 wp.
Redakcja od godz. 1--2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 90.--
Miesięcznie . „ 30.--

M. ŁÓDZI

Ogłoszenie: Wiersz nonparsłowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 6.-- Przed tekstem Mk. 15.-- za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne i marka za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 10.--

Cena egzemplarza 10 Marek

Nr 11. (74.)

Łódź, wtorek, 15 marca 1921 r.

Rok III.

Cześć Ci, Górnosłański ludu roboczy!

Od decydującej chwili rozstrzygnięcia się losów Górnego Śląska dzieli nas już kilka dni tylko. Dzień 20 marca będzie zaiste dniem przełomowym dla Polski. Patrzymy z ufnością w przyszłość, albowiem wiemy dobrze, jaki może być wynik plebiscytu! Lud Górnosłański nie zawiedzie Polskę, lud ten niejednokrotnie już czynem i ofiarą krwi składał dowody żarliwego pragnienia powrotu na łono Ojczyzny.

Patrzymy z ufnością niezachwianą w przyszłość, gdyż wiemy, że przy plebiscycie o losach Górnego Śląska zadecyduje głos **miljonowej rzeszy robotnika polskiego**. On to, ów umęczony niewolą i uciskiem rządu oraz kapitału niemieckiego robotnik polski, on to, ów wydziedziczony proletariusz polski, podjął i prowadzi walkę z przewrotną mocą rozpanszonej niemczyzny.

Przeciwko potędze niemieckiej, zasobnej w kapitały, osiągnięte przez pot i krwawy trud tegoż robotnika, przeciwko szarańczy wyzyskiwaczy niemieckich, przeciwko perfidyjnie zorganizowanej i do wszystkiego gotowej biurokracji pruskiej, przeciwko tym wszystkim pijawkom teutońskim, które przez stulecia gnębiły i wysysały krew ludu polskiego, **staje do walki robotnik polski na Górnym Śląsku**. Nie pokonała go wraza przemoc, nie zdołała w nim zabić ducha polskiego, ani zdusić poczucia palącej krzywdy. Lud górnosłański przetrwał ten długi okres ucisku i przemocy. W niedzielę dnia 20 marca spracowane dłonie polskiego proletariatu górnosłańskiego zaniosą do urn wyborczych swe głosy. Dłonie te nieść będą wyrok na gwałt, obłudę i wyzysk niemiecki, a równocześnie przyniosą Polsce w bezcennym darze milion serc, gorąco dla Niej bijących, milion rąk pracowitych i twórczych oraz olbrzymią, niewyczerpaną skarbnicę swego kraju.

Ten dar epokowy w wielkopomną niedzielę 20 marca zaofiaruje Polsce lud górnosłański. Cześć mu więc za to, że przetrwał; że oparł się za-

machom wrażym na swoją duszę; że mimo ucisk, gwałt i szalejącą przymoc zdolał zachować w sercu niewygasłą iskrę polskości, która oto rozgorzała wielkim ogniem zbudzonego uczucia narodowego i w przełomowym dniu plebiscytu ostatecznie skruszy, a spali dotychczasowe kajdany niewoli niemieckiej skuwające G. Śląsk i zespoli Go na wieki z Macierzą.

Cześć Ci, górnośląski ludu roboczy!

REDAKCJA.

ALEKSY RZEWSKI.

Śluby religijne, cywilne i rozwody.

II.

Aleksander I, pragnąc żyć w zgodzie z duchowieństwem, zezwolił odezwą z dnia 5. września na odmianę, nie przesądzając wszakże jego zakresu.

W r. 1825. obie izby uchwaliły w miejsce pierwszej części kodeksu napoleońskiego—zaprowadzenie dziś u nas obowiązującego kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego. Rozstrzygnięcie spraw małżeńskich pozostawiono sądom cywilnym, nawet w sprawach osób wyznania katolickiego. Redaktorowie kodeksu stosowali się w tym przedmiocie do woli cara Aleksandra I., przez ministra—sekretarza stanu w dniu 2/14 sierpnia 1821 r. objawionej, aby w rozporządzeniach, nad którymi deputacja prawodawcza orzekać będzie, nie było nic takiego, coby mogło uwłaczać dogmatom, lub karności kościoła (Djarjusz sejmu 1825 r. Art. 143. kod. cyw. stanowi, że „małżeństwo nie może być zawarte inaczej, jak według przepisów religijnych. Prócz warunków i form religijnych, dopełnianemi być powinny warunki i formy prawem cywilnym przepisane“.

Art. 246. tego kodeksu, że „nikt odwoływać się nie może do tytułu małżonka ani do cywilnych małżeństwa skutków, kto nie okaże, że było religijne zawarte.“

Pomimo nadania małżeństwu charakteru religijnego, wszelkie sprawy, ze stosunku małżeńskiego wynikające nadal ulegały rozpoznawaniu jedynie w sądach cywilnych. W szczególności zaś podług art. 249. kod. cyw. nieważność małżeństwa, rozwiązanie i rozłączenie od stołu i łoża, jedynie przez wyrok prawomocny właściwego sądu cywilnego, na zasadzie ustaw wyznania małżonków, rozpoznaniem być mogą.

W każdym Województwie miał być wyznaczony obrońca duchowny dla każdego wyznania tamże istniejącego.

Ten stan rzeczy oraz prawo z r. 1825, nie zadowolnił ówczesnej opinii, i prawo o małżeństwie 1836. r., zatwierdzone przez cara Mikołaja I, zniósło liberalne artykuły z r. 1825, przekazując sprawy małżeństw chrześcijańskich do wyłącznej kompetencji wyznaniowych sądów duchownych, a same tylko skutki cywilne małżeństwa pozostawiono rozpoznaniu sądów cywilnych. Jest to prawo reakcyjne, w którym starano się pogodzić przepisy prawa kanonicznego z przepisami prawa apr. i do dziś dnia obowiązuje. Prawo o małżeństwie z r. 1836 w rozdziale nie dopuszcza rozwodów w małżeństwach katolickich, wychodząc z zasady nierozzerwalności związku małżeńskiego w rozdziale II art. 117 stanowi, iż przyczyny rozwodu wyznawców religii wschodniej wyszczególnione są w ustawach kościoła grecko-rosyjskiego; w rozdziale III art. 124 sprawy rozwodowe między unitami odsyła do tych samych ustaw; rozdział IV art. 145—172 traktuje o rozwiązaniu mał-

żeństwa przez rozwód u osób wyznania augsburskiego i reformowanego; rozdział V traktuje o małżeństwie osób, należących do wyznań nie objętych poprzednimi rozdziałami.

Małżeństwo u żydów jest instytucją cywilną, nie mającą żadnych cech sakramentalnych i pod względem zawierania małżeństw obowiązują przepisy cywilne objęte w art. 6, 7, 9, 15—25, 28, 168 Prawa o małżeństwie, a nadto 186., który wymaga aby przed ślubem ogłoszone były zapowiedzi, oraz 187. obowiązujący rabina do stawienia się do urzędu st. cywilnego dla spisania aktu. Przepisy rozwodowe co do żydów zawarte są w księdze „Ewen Heuzer“ i wyciąg składający się z 8 przepisów na skutek polecenia Komisji rządowej sprawiedliwości, został sporządzony przez komitet starozakonnych w 1837 r. Zgodność poświadczyl znany z głębokiej wiedzy judaistycznej Rabin Majzels. Jedyne źródła w polskim języku, mogące rzucić na ten przedmiot światło są: Janowskiego „Obrzędowe ustawy żydów“ (tłumaczenie Mendelsoń: Ritualgesetze der Juden) oraz Czackiego: „Rozprawa o żydach“. W sprawie rozwiązania małżeństw między wyznawcami religii mahometauskiej — komisja rządowa sprawiedliwości w r. 1876 przesłała sądom wyciąg z Alkoranu.

Według Alkoranu przyczynami rozwodu są: 1) rozłączenie się wskutek wynikłej między małżonkami kłótni: niepojednania się w ciągu 4 miesięcy; 2) dobrowolna zgoda małżonków; 3) nienależyty wzajemny szacunek i posłuszeństwo żony i 4) niedochowanie wierności małżeńskiej.

Rozpoznawanie spraw małżeńskich tego rodzaju należy do trybunałów cywilnych i nie zostało powierzone duchownym. Rozwody żydowskie w sądach cywilnych zyskują tylko sankcję formalną t. j., że sądy te rozwody orzekają na zasadzie świadectwa rabina, iż w danym wypadku wedle przepisów religji mojeszowej rozwiązanie małżeństwa ma miejsce i że ono przed tym że rabinem już nastąpiło. Spory więc i rozprawy odnośne toczą się nie przed sądami, ale przed właściwem kolegium rabinicznym. W sprawach tej kategorii, jeśli nie łączą się z nimi szczególne kwestje natury osobistej, wyroki zapadają najczęściej zaocznie uprawomocnione w następstwie, wskutek tak zwanej akceptacji.

Podług przepisów z r. 1836 małżeństwo musi być zawarte tylko w obliczu Kościoła według przepisów i z dopełnieniem uroczystości religijnych, nieważność małżeństwa, rozłączenie od stołu i łoża ewent. rozwód mogą być wyrzeczone tylko przez zwierzchność duchowną, lub przez odnośny konsystorz. Pierwszą instancję Sądu duchownego w sprawach małżeńskich w b. Kongresówce stanowią miejscowi biskupi diecezjalni, a w Archidjeczji warmowskiej Arcybiskup ze swemi konsystorzami. Drugą instancję stanowią: w sprawach osądzonych przez biskupów — Arzybiskup, a w sprawach rozpoznawanych w I ust. przez Arcy biskupa — biskup jednej z sąsiednich djeczji — według wyznaczenia przez Dwór Rzymski. Trzecia instancja — stolica Apostolska, w razie niezgodzenia się wyroków dwóch pierwszych instancji Sądu Duch, tudzież apelacji skarg etc.—

Pod tym względem pomiędzy byłymi zaborami istnieją znaczne różnice. Przepisy prawa niem. i austr. wyprzedziły znacznie prawo polskie w Kongresówce. Tak więc w b. zaborze pruskim uznane są wyłącznie śluby cywilne i dopuszczalny jest rozwód małżeństwa bez względu na wyznanie, a więc także małżeństwa katolickiego. Weźmy przykład konkretny wytworzony w ten sposób nonsensu prawnego. Katolik A. zawarł w b. zaborze pruskim ślub cywilny, a następnie obiera miejsce zamieszkania w b. zaborze rosyjskim. Tu nie może on wcale uzyskać rozwodu, chociaż według prawa niemieckiego rozwód jest dopuszczalny. Katolickie władze duchowne, trzymając się prawa kościelnego, nie mogą o nim orzec, nie mogą także ze-

zwolic na rozdział od stołu i łoża ze względu na to, że dla nich nie istnieje małżeństwo zawarte li tylko w formie cywilnej.

Trudność ta nie da się usunąć przez odsyłanie małżonków do sądu położonego w dzielnicy Wielko-Polskiej, bo jeżeli mąż mieszka w b. zaborze rosyjskim, nie podlega on według prawa cywilnego niemieckiego orzeczeniom sądu Wielkopolskiego.

Ta sama trudność zachodzi, jeżeli w b. zaborze pruskim chrześcijanin zawiera małżeństwo z osobą, nie należącą do religii chrześcijańskiej, na przykład: wyznania mojżeszowego, a następnie między małżonkami, zamieszkałymi w b. zaborze rosyjskim ma dojść do procesu rozwodowego, lub o unieważnienie małżeństwa. (W b. zaborze austriackim sprawy unieważnienia małżeństwa lub rozdział od stołu i łoża również podlegają kompetencji sądów państwowych). Albo 2-gi przykład: zamieszkujące w Łodzi 2 osoby różnego wyznania pragną wstąpić w związek małżeński nie zmieniając swej religii. Ponieważ nie mogą tego ze względów prawnych uczynić na miejscu, przeto udają się do jednego z miast w zaborze austriackim, w tym samym Państwie leżącego, i tu bez żadnych przeszkód akt ślubu przez władzę policyjną zostaje zawarty, ajako dokonany w myśl obowiązujących tu praw, oraz ogólnych zasad prawa międzynarodowego o prawach osobistych, ważny jest nawet w tych częściach jednej dziś Rzeczypospolitej Polskiej i krajach, gdzie nie są znane śluby cywilne. Po upływie pewnego czasu małżeństwu, które w międzyczasie wróciło do Łodzi rodzi się dziecko, Urząd stanu cywilnego zapisu urodzenia tego dziecka do rejestru bezwyznaniowców, na mocy wyjaśnienia Ministerstwa, odmawia. Takich faktów jest dużo i trzeba temu kres położyć, i skomplikowaną tę sprawę życiową rozwiązać.

Na tym tle toczyła się niedawno w tutejszym Sądzie Okręgowym sprawa przeciwko Prezydentowi miasta, jako przewodniczącemu Urzędu stanu cywilnego, o wciągnięcie na listę bezwyznaniowców syna, zrodzonego z małżeństwa cywilnego. Sąd nie uwzględnił podania, motywując: że akta stanu cywilnego na terenie tak zwanej Kongresówki mogą i winny być sporządzane na podstawie norm prawa, zawartych w kod. cyw. Królestwa Polskiego i obowiązujących przepisów prawodawczych, że prawo obowiązujące nie zna pojęcia bezwyznaniowości, a skutkiem tego nie ma przepisów regulujących specjalne sporządzenie aktów stanu cywilnego i prowadzenie ksiąg st. cyw. bezwyznaniowców, że **utrata wiary nie zwalnia automatycznie danego osobnika od przynależności to tego lub innego wyznania**; że zgodnie z art. 5. kod. cyw. Królestwa Polskiego, nie jest wolno sądom wyrokować sposobem ogólnych i urządzających postanowień. Od wyroku sądu okręgowego strony odwołały się w trybie apelacyjnym do Sądu Najwyższego, który wypowie swój miarodajny pogląd na powyższą sprawę.

Nie od rzeczy będzie przytoczyć w tym miejscu formę, według której odbywa się u nas—w b. Kongresówce—sporządzanie aktów ślubnych.

W akcie takim zamieszczone być musi wszystko to, co niezbędne jest dla ważności jego, a więc: imiona, nazwiska, stan miejsce urodzenia i zamieszkania osób zawierających związki małżeńskie, imiona rodziców, opiekunów bądź władzy, jeśli ono przez prawo wymagane, oraz zaświadczenie, że odbyły się zapowiedzi.

Dopełnienie tego zapisu przy spisywaniu aktu cywilnego powinno być udowodnione. W razie koniecznej potrzeby dozwolonego dyspensowania od 2-iej i 3-iej zapowiedzi, Województwo mocne jest udzielać dyspensy. W akcie winien być podany stan cywilny: (kawaler, wdowiec i rozwiedziony).

(d. c. n.)

EDWARD GRABOWSKI.**Wiek zmarłych w Łodzi w trzyleciu 1918—1920.**

Badania nad wiekiem zmarłych wówczas mogą być owocne, gdy posiadamy liczbę ludności żyjącej według poszczególnych grup wieku; możemy bowiem wówczas obliczyć współczynniki zgonów dla poszczególnych grup wieku. W tym położeniu jesteśmy w Łodzi dla r. 1918, dla którego opracowane zostały odpowiednie dane pod kierownictwem pana Antoniego Goernego byłego naczelnika Wydziału Statystycznego m. Łodzi. Podajemy poniżej prócz wykazu liczby zmarłych według poszczególnych grup wieku — dla każdego z lat trzylecia 1918—1920 i dla całego trzylecia — liczbę ludności odpowiedniej grupy wieku w mieście w roku 1918, oraz odsetek tej liczby do całej ludności, a nadto podwójne obliczenia stosunkowe: a) stosunek zmarłych w odpowiedniej grupie wieku w trzyleciu do ogółu zmarłych w trzyleciu, oraz b) współczynnik śmiertelności dla każdej poszczególnie wziętej grupy wieku w roku 1918.

Grupy wieku	Ludność 1918 r.		Liczba zmarłych				Z ogółu zmarłych w trzyleciu przypada na grupę wieku	Na 1000 mieszkańców każdej grupy wieku zmarło w 1918r.
	liczba	% do całej ludn.	w trzyl. 1918-1920	1918	1919	1920		
Wszystkie	341.829	100,0 %	28021	8871	9573	9577	100,0 %	25
Poniżej 1 roku	2.493	0,7 "	4585	761	1660	2164	16,3 "	305
1—4 lat	24.557	7,2 "	4128	1145	1633	1850	14,7 "	47
5—9 "	45.584	13,4 "	2091	602	751	738	7,5 "	13
10—14 "	49.588	14,5 "	1094	363	343	388	3,6 "	7
15—19 "	38.924	11,4 "	1188	418	393	377	4,2 "	11
20—29 "	59.752 ¹⁾	17,5 ¹⁾	2279	790	836	653	8,1 "	13
30—39 "	116.360 ²⁾	34,0 ²⁾	2118	758	690	670	7,6 "	32
40—49 "			2272	792	769	711	8,1 "	
50—59 "			3041	1153	964	924	10,0 "	
60—69 "			2721	1060	818	843	9,7 "	
70 lat i wyżej	4.571 ³⁾	1,3 ³⁾	2460	1014	704	742	8,3 "	222
Wiek nieznan	—	—	44	15	12	17	0,2 "	

Ostatnia kolumna tabeli powyższej daje wyobrażenie o prawdopodobieństwie śmierci dla ludności poszczególnych grup wieku: gdy na 1000 mieszkańców Łodzi w r. 1918 zmarło 25, to na 1000 niemowląt w wieku poniżej 1-0 roku zmarło aż 305; prawdopodobieństwo śmierci dla niemowlęcia było przeto przeszło 12 razy większe, niż dla ogółu mieszkańców prawdopodobieństwo przeciętne. Skoro niemowlę przebrnie ów najniebezpieczniejszy pierwszy rok życia, wówczas widoki jego życia znacznie wzrastają; są jednak w ciągu dalszych 3-4 lat jeszcze prawie dwa razy mniejsze, niż dla przeciętnego mieszkańca. Po dojściu do 5-ciu lat życia, dziecko ma już większe widoki dłuższego życia; niebezpieczeństwo zgonu wynosi 13 na 1000; jest przeto prawie 2 razy mniejsze od przeciętnego; w następnym 5-leciu — wśród dorastających dzieci w wieku od 10 do 14 lat niebezpieczeństwo śmierci jest najmniejsze, 3—4 razy mniejsze od przeciętnego (zaledwie 7 na 1000). W dalszym ciągu życia niebezpieczeństwo śmierci się wzmaga i wynosi 11 na 1000 dla dorastającej młodzieży od 15 do 19 lat, 13 na tysiąc — dla młodych dorosłych ludzi od 20 do 30 u lat; z wiekiem niebezpieczeństwo staje się coraz groźniejszym, aż wreszcie w

¹⁾ Wliczono i rocznik 30 lat wieku dla braku odpowiednich materiałów. —

²⁾ Bez rocznika 30 lat wieku, a z rocznikiem 70 lat wieku — dla braku danych. —

³⁾ Bez rocznika 70 lat wieku — dla braku wiadomości.

wieku późnym dorównywa lub przerasta niebezpieczeństwo zagrażające w niemowlęctwie.

Skoro zestawimy te niebezpieczeństwa zagrażające życiu łodzian z niebezpieczeństwami na Zachodzie, to się okaże, że są one w Łodzi daleko większe: w dobie przedwojennej na 1000 mieszkańców przypadało zgonów w Niemczech 15,0 (1913), w Austrii 20,6 (1912), na Węgrzech 18,8 (1912), we Francji 17,8 (1913) i t. d.

Zwłaszcza wysoką się wyda śmiertelność Łodzi w r. 1918, gdy się zważy niezmiernie niską płodność w tym roku (11,4‰); wysoka płodność bowiem przedewszystkiem decyduje o wysokiej śmiertelności.

Alie bo też rok 1918, jako wysoce nienormalny, nie bardzo może być, jako rok typowy, pod uwagę brany.

Przedostatnia rubryka powyższej tabeli może być rozpatrywana w zestawieniu z śmiertelnością Warszawy:

Na 100 zmarłych osób przypada na wiek:

	w Łodzi w trzydziu 1918—1920	w Warszawie w roku			
		1909—1913 przeciętnie	1914	1915	1916
poniżej 1-o roku	16,8 ‰	24,5 ‰	24,6 ‰	20,6 ‰	10,3 ‰
1— 4 lat	14,7 „	18,5 „	17,2 „	22,2 „	15,2 „
5— 9 „	7,5 „	3,6 „	3,5 „	4,5 „	4,6 „
10—15 „	3,9 „	1,3 „	1,9 „	2,2 „	2,7 „
15—19 „	4,2 „	2,7 „	1,3 „	2,9 „	3,6 „
20—29 „	8,1 „	5,9 „	5,8 „	5,6 „	6,5 „
30—39 „	7,6 „	5,3 „	5,5 „	4,5 „	5,7 „
40—49 „	8,1 „	6,6 „	6,7 „	6,8 „	7,6 „
50—59 „	10,9 „	8,2 „	8,3 „	8,3 „	11,7 „
60—69 „	9,7 „	9,5 „	9,9 „	9,5 „	13,1 „
70 i wyżej	8,8 „	12,6 „	13,7 „	14,4 „	19,0 „
Wiek niez.	0,2 „	—	—	—	—

Zmniejszenie się odsetka śmiertelności niemowląt poniżej roku życia w Warszawie wynika ze zmniejszonej w r. 1916 płodności (18,4‰) na 1000 mieszk. W r. 1916 w Warszawie przy 28,4‰ w dobie przedwojennej.

Płeć zmarłych według poszczególnych grup wieku przedstawia się w sposób następujący:

Wiek	1918		1919		1920		Na 100 zmarł. kob. przypada zmarłych mężczyzn		
	Mężcz.	Kob.	Mężcz.	Kob.	Mężcz.	Kob.	1918	1919	1920
Ogółem	4191	4680	4801	4778	4771	4806	90	101	99
Poniżej 1 r.	406	355	891	769	1224	940	114	116	130
1— 4 lat	568	577	869	764	680	670	99	114	101
5— 9 „	298	304	347	404	344	394	98	86	87
10—14 „	159	204	151	192	182	206	78	79	88
15—19 „	184	234	188	205	178	199	79	92	89
20—29 „	346	444	411	425	244	409	78	97	60
30—39 „	301	457	327	363	318	352	66	90	90
40—49 „	400	392	442	327	401	310	102	135	129
50—59 „	616	537	539	425	495	429	115	124	115
60—69 „	512	548	380	438	397	446	93	87	89
70 i więc.	395	619	246	458	295	447	64	54	66
Wiek niez.	6	9	9	3	13	4	67	300	325

Przy rozpatrywaniu ostatniej tabeli pamiętać warto o większej na ogół śmiertelności wśród mężczyzn, niż wśród kobiet i o tym, że ostatnie trzylecie w Łodzi wykazało odstępstwo od tego faktu, dosyć powszechne. W poszczególnych grupach wieku stwierdzamy w Łodzi większą śmiertelność wśród chłopców w wieku nieniewłócy, potem następuje okres równowagi śmiertelności, która we wczesnym dzieciństwie (wiek 5—9 lat) przechyla się i daje przewagę śmiertelności kobiet; przewagę tę stwierdzamy dla okresu od 5-ciu lat wieku do 40; dwudziestolecie od 40 do 60 lat wykazuje przewagę śmiertelności mężczyzn, zaś wśród starszków okazuje się, że śmiertelność kobiet ponad 60 lat jest daleko większą od śmiertelności starców; dla wieku ponad 70 lat różnica staje się kolosalną — w r. 1919 na dwie zmarłe starszki w tym wieku przypada jeden starzec zmarły. Ta kolosalna przewaga śmiertelności starych kobiet nad starcami jest zjawiskiem dosyć rozpowszechnionym.

Wiek zmarłych według poszczególnych wyznań przedstawia się w sposób następujący:

Liczba zmarłych w r. 1918.

	Wszelkich wyznań	Rz. katol.	Ewang. augsb.	Żydów	Innych wyznań
Ogółem	8871	4676	1005	3042	148
w wieku					
Poniżej 1 roku	761	422	67	261	11
1—4 lat	1145	554	68	511	12
5—9 „	602	332	35	222	13
10—14 „	363	195	30	134	4
15—19 „	418	204	40	166	8
20—29 „	790	405	92	284	9
30—39 „	758	406	76	266	10
40—49 „	792	446	79	253	14
50—59 „	1153	634	154	338	27
60—69 „	1060	564	165	310	21
70 lat i wyżej	1014	507	195	295	17
Wiek nieznaný	15	7	4	2	2

Liczba zaś osób żyjących w Łodzi według poszczególnych grup wieku i wyznań w r. 1918 wynosiła:

	Wszelkich wyznań	Rz. katol.	Ew. augsb.	Żydów	Innych wyznań
Ogółem	341.829	162.801	38.915	157.180	2.933
w wieku					
Poniżej 1 roku	2.493	984	161	1.333	15
1—4 lat	24.557	11.429	2.081	10.888	159
5—9 „	45.584	22.119	4.433	18.669	363
10—14 „	49.588	23.836	5.280	20.044	428
15—19 „	38.924	17.352	4.029	17.181	362
20—30 „	59.752	27.177	6.103	25.979	493
31—70 „	116.360	57.655	15.858	41.764	1.063
Ponad 70 lat	4.571	2.229	970	1.312	60

Z obu zestawień powyższych otrzymujemy następujące współczynniki śmiertelności dla poszczególnych grup wieku i wyznań w r. 1918:

Na 1000 mieszkańców każdej grupy wieku i każdego wyznania zmarło w r. 1918 w Łodzi.

	Wszelkich wyznań	Rz. katol.	Ewang. augsb.	Żydów	Innych wyznań
Ogółem	26.0 ⁰ / ₀₀	28.7 ⁰ / ₀₀	25.8 ⁰ / ₀₀	22.2 ⁰ / ₀₀	50.5 ⁰ / ₀₀
w wieku poniżej 1 roku	305.3 „	428.9 „	416.1 „	195.8 „	735.3 „
1—4 lat	47.0 „	48.5 „	32.7 „	46.9 „	75.5 „
5—9 „	13.2 „	15.0 „	7.9 „	11.9 „	35.8 „
10—14 „	7.3 „	8.2 „	5.7 „	6.7 „	9.3 „
15—19 „	10.7 „	11.8 „	9.9 „	9.7 „	22.1 „
20—30 „	13.2 „	14.9 „	15.1 „	10.9 „	18.3 „
31—70 „	32.4 „	33.8 „	29.9 „	27.9 „	67.7 „
Ponad 70 lat	221.8 „	227.4 „	211.3 „	224.8 „	283.3 „

Z zestawienia dat powyższych wyprowadzamy następujące wnioski: śmiertelność niemowląt w wieku poniżej roku była wśród żydów w r. 1918 przeszło 2 razy mniejsza, niż wśród chrześcijan. Prawie co piąte niemowlę żydowskie w r. 1918 zmarło, a wśród chrześcijan na pięć niemowląt zmarło przeszło dwoje; o stosunkach jeszcze gorszych wśród wyznań „innych“ nie wspominamy, bowiem, jako oparte na małej liczbie obserwacji, nie są miarodajne. Poza tą kolosalną różnicą w śmiertelności niemowląt głębszych różnic dopatrzeć się można raczej w śmiertelności katolików i ewangelików: niemowlęta katolickie i żydowskie po przybyciu krytycznego 1-o roku życia wymierają w następnym 4-o leciu dosyć podobnie: 4,7—4,8 %; natomiast odsetek ten wśród ewangelików wynosi zaledwie 3,3 % W następnych okresach życia śmiertelność katolików pozostaje stosunkowo największą, żydów — pośrednią, ewangelików — najmniejszą: stwierdzamy takie ustosunkowanie dla okresu życia od 5 do 15 i prawie do 20 lat, a nadto od 30-o roku życia aż do późnej starości. Wyjątek stanowi 10-io lecie od 20 do 30 lat, a nawet wiek nieco wcześniejszy, w którym śmiertelność ewangelików jest większa od żydowskiej.

Podajemy w dalszym ciągu wiek zmarłych w okresie trzyletnim według poszczególnych miesięcy oraz obliczenia stosunkowe zmarłych w poszczególnych miesiącach:

Trzylecie 1918—1920.

Okres	Ogółem	Poniz. 1 roku	1—4 lat	5—9 lat	10—14 lat	15—19 lat	20—29 lat	30—39 lat	40—49 lat	50—59 lat	60—69 lat	70 lat i wiecej	Wiek niezn.
Trzylecie 1918—1920	28021	4585	4128	2091	1094	1188	2279	2118	2272	3041	2721	2460	44
Styczeń	2961	440	385	174	115	123	255	240	258	381	310	270	10
Luty	2501	372	336	148	83	108	203	230	214	283	287	235	2
Marzec	2556	332	335	202	93	102	208	224	248	307	260	240	5
Kwiecień	2451	365	322	174	111	106	207	183	229	282	248	215	0
Maj	2278	319	299	186	89	112	184	205	184	258	212	226	4
Czerwiec	2046	331	308	183	86	104	162	135	156	214	209	156	2
Lipiec	2186	459	410	200	98	66	163	145	135	195	166	148	1
Sierpień	2275	477	432	206	93	88	163	122	138	191	190	173	2
Wrzesień	2103	381	385	178	91	103	164	152	149	187	167	146	—
Paździer.	2081	340	308	177	99	102	167	156	170	219	183	158	2
Listopad	2122	359	295	135	61	74	200	132	168	233	239	225	1
Grudzień	2461	410	313	128	75	100	203	194	223	291	250	268	6

Trzyściecie 1918—1920.

Na 12000 zmarłych w ciągu trzyściecia każdej grupy wieku przypada według miesięcy zmarłych:

	Ogółem zmarło	Wiek poniżej 1 roku	1—4 lat	5—9 lat	10—14 lat	15—19 lat	20—29 lat	30—39 lat	40—49 lat	50—59 lat	60—69 lat	70 lat i więcej	Wiek nieznany
Trzyściecie 1918—1920	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000	12000
Styczeń	1268	1153	1119	999	1261	1242	1343	1360	1363	1504	1367	1317	2727
Luty	1071	974	977	849	910	1091	1069	1303	1130	1117	1266	1146	545
Marzec	1095	869	974	1159	1021	1030	1095	1269	1310	1212	1147	1171	1364
Kwiecień	1050	955	936	999	1218	1071	1090	1037	1209	1113	1094	1048	2456
Maj	975	835	869	1067	976	1131	969	1161	972	1018	935	1103	1091
Czerwiec	876	866	895	1050	943	1051	853	765	824	845	922	761	545
Lipiec	956	1202	1192	1148	1075	667	858	822	713	766	732	722	273
Sierpień	974	1246	1256	1182	1020	889	858	691	729	754	838	844	545
Wrzesień	901	997	1119	1021	998	1040	864	861	787	738	736	712	—
Paździer.	891	890	895	1016	1086	1030	879	884	898	864	807	771	545
Listopad	909	940	858	775	669	748	1053	748	887	920	1054	1098	273
Grudzień	1054	1073	910	735	823	1010	1069	1099	1178	1149	1102	1307	1637

Z zestawienia ostatniego wnioskować można m. i., jak następuje:

Przeciętnie najwyższą jest śmiertelność w zimie—w styczniu potym w lutym—marcu, oraz w kwietniu i grudniu; od maja do listopada śmiertelność jest niższa od przeciętnej, a najniższa—w czerwcu (zaledwie 876 na 12000 w roku) oraz w październiku i wrześniu (891, 901).

Te same zasady, spotęgowane, dotyczą wieku podeszłego, dla starców ponad 70 lat najniebezpieczniejszą jest zima: największą jest śmiertelność w styczniu (1317), grudniu (1307); w pięciomiesięcznym zaś okresie letnim (czerwiec—październik) śmiertelność starców jest niższa od przeciętnej, najmniejsza — we wrześniu (712), lipcu (722) — odwrotnie się ma ze śmiertelnością dzieci; dla dzieci we wszystkich krajach niebezpiecznym jest przedewszystkim upał letni; zima mniej im się we znaki daje; po części to samo stwierdzamy w rozpatrywanym trzyścieciu dla Łodzi: dla niemowląt poniżej roku śmiertelność najwyższa była w sierpniu (1246), lipcu (1202); najniższa zaś—w miesiącach zimowych; dla Łodzi styczeń rozpatrywanego trzyściecia dla dzieci do lat 5 wykazuje wyższą śmiertelność od przeciętnej; fakt ten jest dosyć izolowany wśród obserwacji w innych krajach. Lato dla dzieci jest niebezpieczniejsze od zimy do 15-o roku życia: potym śmiertelność letnia się zmniejsza i np. dla młodzieży od 15—20 lat wynosi zaledwie dla lipca 687 zamiast przeciętnej — 1000. Z postępem wieku stosunki pozostają te same: zima staje się coraz groźniejszą, lato—mniej niebezpiecznym.

Groźba epidemji.

Dużo bardzo rozprawiano w ostatnich czasach o „chlebie zatrutym”; w istocie tu i owdzie wykryto poważne zafalszowania mąki, które wymagają wielkiej baczności ze strony władz pilnujących dobroci produk-

tów. Nie możemy jednak zapominać, że główną przyczyną złego jest brak mąki, ściślej zaś mówiąc, brak mąki taniej.

Abym produkt dany nie kusił zło- czynców do fałszowania, musi on

być tani. Gdy mąka była tania, nie fałszowano jej prawie wcale.

Ale idzie tu o rzecz niesłychanej wagi, wobec której „chleb zatruty“ może stanowić tylko pierwsze, względnie bardzo drobne preludium.

Z czterech klęsk żywiołowych: wojny, głodu, powietrza i ognia, z których trzy ostatnie rodzą się zawsze z pierwszej, głód i powietrze są bliźnięciami braćmi.

Walka z zarazkami to tylko jedna część walki z epidemjami. Już straciliśmy setki tysięcy dorosłych i dzieci z powodu głodu bezpośrednio i epidemji, w następstwie z głodu wynikłych i, gdyby nie pomoc Ameryki, śmierć głodowa, śmierć z gruźlicy i duru plamistego pochłonięłaby miliony ludności; na samą bowiem gruźlicę umierało do 100 osób rocznie na każde 10,000 ludności, zamiast, jak przed wojną, 19.

Rozwój epidemji należy od zarazków i od gleby, na której rozmnażają się one. Zarazków do szczerzenie wytepić nie można; nie mogła dokonać tego nawet żelazna dyscyplina armji niemieckiej. U nas fatalne warunki komunikacji, mianowicie zaś brak wagonów i natłoczenie w nich podróży, tem bardziej to utrudniają.

Jeżeli będzie głód w kraju, to nie tylko będą dzieci umierać z braku odżywiania, ale zaczną szaleć znowu gruźlica i inne epidemie.

Nie jestem oczywiście kompetentnym w sprawie zabezpieczenia ludności od głodu, pragnęłam tylko zaznaczyć, że głównym komisarzem do walki z epidemjami jest, obok komisarza naczelnego, minister apro wizacji.

Dr. J. Polak.

PROTOKUŁ

posiedzenia Zarządu Związku Miast Polskich

z dn. 12/II 21. r. — godz. 11 r. — 2¹/₂ i 5 — 1 w nocy.

Obecni: pp. J. Drwęski, P. Drzewiecki, M. Chłamtacz, J. Zawadzki, R. Jaworowski, A. Sliwiński, J. Federowicz, A. Mrozowski, A. Rzewski, T. Tertil, M. Koerner, T. Toeplitz, L. Zielinski, S. Nowak, H. Diamand, S. Hirszel, L. Kern, i Dyrektor Biura W. Kozłowski.

Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu z posiedzenia dn. 23 stycznia b. r. przyjęto do wiadomości sprawozdanie Dyrektora Biura, co do działalności Związku.

Związek Miast Sanowo Nadwiślańskich w Tarnobrzegu.

p. Tertil komunikuje, że zasięgał informacji, co do zadań Związku Miast Sanowo Nadwiślańskich w Tarnobrzegu, które polegać mają na podniesieniu ekonomicznego stanu tych miast i wspólnej akcji wyborczej.

p. Chłamtacz postawił wniosek, aby Koło Miast Małopolski zajęło się bliższem zbadaniem tej sprawy, poczem Związek Miast zajmie odpowiednie stanowisko. Wniosek przyjęto.

Na wniosek p. Prezydenta Drwęskiego Zarząd postanowił na Zjazd Koła Miast Małopolski wydelegować Dyrektora Biura i jednego z członków Prezydjum.

Na wniosek Dyrektora Biura Zarząd Związku postanowił podwyższyć wynagrodzenia pracowników Biura o 1/3 w stosunku do pobieranych wynagrodzeń oraz wezwać Prezydjum do przedstawienia na następnem posiedzeniu zasadniczego projektu uregulowania płac pracownikom Biura.

Sprawozdanie Prezydjum, co do sprawy finansów i rozbudowy przyjęto do wiadomości.

Sprawa ordynacji miejskiej.

Po wyczerpującej dyskusji Zarząd Związku Miast uchwalił następujące tezy zasadnicze do ordynacji miejskiej.

I. Rady miejskie wychodzą z pięcio przymiotnikowych wyborów. Podział ludności na kurje jest niedozwolony. Kadencja Rad Miejskich trwa 6 lat.

Czynne prawo wyborcze przysługuje wszystkim pełnoletnim mieszkańcom gminy, bierne—mieszkańcom, którzy ukończyli 30 lat, zamieszkałym w gminie przynajmniej od roku.

II. Rada Miejska obiera na czas trwania swej kadencji Magistrat, który jest jedyną administracyjną władzą miejscową na terenie gminy.

Magistrat składa się: z Prezydenta, wzgl. burmistrza, Wice-Prezydentów wzgl. Wice-Prezydenta lub zastępcy burmistrza oraz ławników, liczbę których określa ustawa miejscowa.

Prezydent wzgl. Wice-Prezydenci lub zastępca burmistrza wybierani są absolutną większością głosów. Ławnicy wybierani są na zasadach proporcjonalnego głosowania.

Wszyscy członkowie Magistratu są płatni i mają prawo do emerytury na ogólnych zasadach emerytalnych.

Ustawa miejscowa uchwalona przez Radę Miejską większością 2/3 głosów, przepisywać może, że obok prezydenta i wice-prezydentów wzgl. zastępcy burmistrza, obiera się do Magistratu absolutną większością głosów pewną liczbę fachowców—urzędników, na dłuższy przeciąg czasu niż trwa kadencja Rady Miejskiej.

Uwaga: Do ostatniego zdania tezy 2-ej zgłosili votum separatum pp.: Jaworowski, Sliwinski, Zawadzki, Koerner, Toeplitz.

III. Członkowie Rady Miejskiej obrani do Magistratu nie tracą praw Radnych Miejskich.

IV. Rada Miejska jest władzą uchwalającą, kontrolującą i wybierającą.

Do kompetencji Rady Miejskiej należą i podlegają jej uchwałom następujące sprawy:

1. Ustanawianie zasad Zarządu oraz sposobu użytkowania majątku gminy, zakładów i instytucji do niej należących lub przez nią zarządzanych.

2. Nabywanie i pozbywanie nieruchomości, obciążanie majątku gminy, przyjmowanie darowizn i zapisów, zaciąganie pożyczek, lokowanie kapitałów,

3. Uchwalanie preliminarza budżetowego oraz wydatków nie objętych preliminarzem, dokonywanie w niem zmian,

4. Uchwalanie podatków, monopolii i opłat na rzecz gminy,

5. Zamiana powinności naturalnych na pieniężne,

6. Umarzanie należności miejskich w razie niemożności ściągnięcia.

7. Ustanawianie i kasowanie posad służbowych,

8. Uchwalanie etatów dla członków Magistratu i pracowników miejskich.

9. Ustanawianie taks za korzystanie w obrębie miast z dorożek, tramwajów, wozów motorowych i konnych, oraz innych publicznych środków przewozowych.

10. Zatwierdzanie ugód umarzających spory, dotyczące nieruchomości i przyzwalanie na odstąpienie od procesu.

11. Nadawanie obywatelstwa honorowego,

12. Uchwalanie zmian w granicach gminy z zachowaniem praw gmin sąsiednich.

13. Zatwierdzanie planu regulacyjnego gminy, planu na budowy i zmiany w tych planach,

14. Uchwalanie regulaminów dla siebie oraz Komisji Radzieckich,

15. Wybór prezesa jego zastępców i sekretarzy Rady, członków Magistratu i t. p.,

16. Kontrola nad czynnościami Zarządu Miejskiego, sprawdzanie rachunków,

V. W sprawach podlegających uchwale Rady Miejskiej inicjatywę ma Magistrat lub Rada Miejska.

VI. Kolegjalna władza nadzorcza, w której skład wchodzi przedstawiciele Samorządu z wyboru kontroluje, czy administracja lokalna odbywa się zgodnie z ustawami; w zakresie poruczonej działalności-samorząd podlega przepisom dotyczącym władz państwowych.—

Po uchwaleniu też powyższych Zarząd Związku wybrał Komisję złożoną z pp.: Drwęskiego, Zawadzkiego, Toeplitza, Diamanda i Kozłowskiego, która ma się zająć zredagowaniem projektu ordynacji miejskiej w myśl uchwalonych też.

Termin zebrania Ogólnego Związku Miast ustalono na dzień 9, 10 i 11 kwietnia b. r. — w Poznaniu.

Termin następnego posiedzenia Zarządu oznaczono na dzień 18.III 21.

Dział Sprawozdawczy

Protokół

18 (III sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 26 lutego 1921 r.

Komplet radnych: 72. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 46. Obecnych członków Magistratu: 11.

Posiedzenie otworzył o godzinie 8 min. 40 wieczór zastępca przewodniczącego R. Miejskiej L. M. Kern, w obecności quorum Rady (57 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego sekretarzy: W. Doleckiego i W. Adamskiego oraz sekretarza Prezydium, p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

I. Zawiadomienia radnych: Baumgartena, Hermana, Braudego, Chwałbińskiego, Fichny, Helmana, Holenderskiego, Jarbluma, Janeckiego, Kapłana, Königsberga, Langlebena, Mincha, Nowostelskiego, Praszkyra, Przybylskiego, Rofara, Rozenblatta, Rytterha, Szwedego, Pułkińskiego, Zyberhogena i t. p., (z wyjątkiem Pułkińskiego, Szwedego, Włodarczyka, Zyberhogena i t. p.), usprawiedliwienie obecności swą na posiedzeniu w Łodzi.

Uchwalono:

I. W sprawie zaciągnięcia od Rządu pożyczki krótkoterminowej w kwocie mk. 8.550.000— na pokrycie

krycie wydatków, związanych z wypłatą 13-tej pensji dla pracowników miejskich (drugie uchwalenie):

Rada Miejska m. Łodzi uchwala przyjąć od Państwa polskiego pożyczkę krótkoterminową w wysokości mk. 8.550.000.— (wyraźnie: marek ośm milionów pięćsetpięćdziesiąt tysięcy), przyznaną reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych №. S. F. 2617/13 z dnia 31 stycznia 1921 r., na pokrycie wydatków, związanych z wypłatą 13-ej pensji dla pracowników miejskich w Łodzi, na warunkach wyluszczonej odezwe Departmentu Wojewódzkiego w Łodzi, z dnia 9 lutego r. b. M. — 8/11 Samorządu Miejskiego m. Łódzkiego №. S. F. 2617/13 z dnia 31 stycznia 1921 r.

Rada Miejska zobowiązuje się spłacić pożyczkę i gwarantuje spłacenie jej według powyższych warunków całym swoim tak nieruchomym, jak i ruchomym majątkiem, oraz wszystkimi dochodami komunalnymi.

Splaty i zwrot pożyczki winny być wnoszone do Miejskiej Kasy Skarbowej w złotych (walucie Państwa Polskiego) według kursu urzędowego.

Do wystawienia odnośnego skryptu dłużnego i pokwitowania z odbioru upoważnia się Magistrat w dowód czego własnoręczne podpisy.

(W głosowaniu brało udział 57 członków Rady Miejskiej: uchwałą powzięto jednogłośnie).

II. W sprawie zaciągnięcia od Rządu pożyczki krótkoterminowej w kwocie mk. 34.800.000.— na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania pracowników miejskich (drugie uchwalenie):

Rada Miejska m. Łodzi uchwała przyjąć od Państwa Polskiego pożyczkę krótkoterminową w wysokości mk. 34.800.000.— (wyraźnie: marek trzydzieści cztery miliony osiemset tysięcy), przyznaną reskryptem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych № S. F. 2365/8 z dnia 29 stycznia 1921 r., na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania pracowników miejskich w Łodzi, na warunkach wyłuszczonych w odezwie Departamentu Samorządowego Województwa Łódzkiego № L. SM. 56—7/II z dnia 11 lutego r. b.

Rada Miejska zobowiązuje się spłacić pożyczkę i gwarantuje spłacenie jej według powyższych warunków całym swoim tak nieruchomym, jak i ruchomym majątkiem, oraz wszystkimi dochodami komunalnymi.

Splaty i zwrot pożyczki winny być wnoszone do Miejskiej Kasy Skarbowej w złotych (walucie Państwa Polskiego) według kursu urzędowego.

Do wystawienia odnośnego skryptu dłużnego i pokwitowania z odbioru upoważnia się Magistrat, w dowód czego własnoręczne podpisy.

(W głosowaniu brało udział 57 członków Rady Miejskiej: uchwałą powzięto jednogłośnie).

III. W sprawie ustalenia wysokości poszczególnych opłat postępowania w Urzędzie Rozjemczym;

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 209 z dnia 15 lutego 1921 r., postanawia:

1. polecić urzędowi Rozjemczemu do spraw najmu pobieranie gotowizną przewidzianych w art. 19 Ustawy o ochronie lokatorów z dnia 18 grudnia 1920 r. opłat, w tej samej wysokości i na tych samych zasadach, jak je obliczają sądy;

2. wnieść w związku z tem do Zamierzeń Skarbowych Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1920/21 nową pozycję I, tyt. I dz. X wpływów „Opłaty, pobierane przez Urząd Rozjemczy” mk. 40.000.—;

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Na porządku dziennym: czytanie Zamierzeń Skarbowych Zarządu Miejskiego na rok administracyjny 1920/21.

Uchwalono:

a) w II-em czytaniu:

W sprawie budżetu działu V — Wydziału Szkolnictwa;

A. We wpływach:

Tytuł I.

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
		5 —	2.655.—,
1	461.940.—,	6 —	610.—,
1a	115.000.—,	7 —	6.201.—,
2	115.000.—,	8 —	7.500.—,
3	4.012.50,	9 —	354.066,67,
4	1.020.—,	10 —	71.994,83,

ogółem więc w kwocie mk. 1.140.000.— w wydatkach.

Tytuł 1, Biuro Wydziału:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
		4 —	45.000.—,
1	7.000.—,	5 —	25.000.—,
2	1.284.000.—,	6 —	86.000.—,
3	48.800.—,		

ogółem więc w kwocie m. 1.445.800.—.

Tytuł II, Szkoły Powszechno:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
2—	1.703.125.—	11—	187.500.—
3—	175.000.—	12—	2.420.000.—
4—	59.191.67.	13—	954.800.—
4a	294.875.—	14—	594.000.—
5—	6.594.600.—	14a	94.500.—
6—	15.644.000.—	14b	110.000.—
7—	349.750.—	15—	2.400.000.—
8a	3.361.150.—	16—	440.000.—
8b	1.186.125.—	17—	311.000.—
8c	901.200.—	18—	78.000.—
9—	1.575.000.—	19—	20.000.—
10—	2.711.280.—	skreślić poz. 1;	
ogółem więc zatwierdzić w kwocie mk. 42.165.126.67—.			

Tytuł III, Średnie zakłady naukowe:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 2.580.000.—,
 poz. 2—mk. 2.080.000.—, poz. 3—
 mk. 118.650.—, ogółem więc w kwocie
 mk. 4.778.650.—.

Tytuł IV, Zakłady pedagogiczne:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	1.450.000.—	4—	50.000.—
2—	466.870.—	4a	10.000.—
3—	210.000.—	5—	36.000.—
ogółem więc w kwocie m. 2.222.870.—.			

Tytuł V, Doksztalające szkoły zawodowe:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 649.435.—,
 poz. 2—mk. 59.600.—, ogółem więc
 w kwocie mk. 709.035.—.

Tytuł VI, Higijena szkolna i pomoc lekarska:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	1.075.000.—	5—	963.000.—
2—	506.000.—	6—	20.000.—
3—	60.000.—	7—	171.000.—
4—	25.000.—	8—	20.000.—
ogółem więc w kwocie m. 2.840.000.—.			

Tytuł VII, Subsydja dla szkół społecznych:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
2—	60.000.—	7—	18.000.—
3—	500.000.—	8—	30.000.—
4—	120.000.—	9—	40.000.—
5—	21.000.—	10—	60.000.—
6—	21.000.—	skreślić poz. 1;	
ogółem więc w kwocie mk. 870.000.—.			

Tytuł VIII, Pomoc materialna dla dziatwy szkolnej:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 2.949.012.—,
 poz. 2—mk. 574.000.—, ogółem więc
 w kwocie mk. 3.523.012.—.

Tytuł IX, Różne:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	4—	Mk.
1—	50.000.—	5—	150.000.—
2—	180.000.—	6—	56.500.33.—
3—	10.000.—	7—	10.000.—
ogółem więc w kwocie m. 536.500.33.—.			

Dział Va, Biuro Obowiazku Szkolnego:

we wpływach, tytuł I:

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
 mk. 40.000.—

w wydatkach, tytuł I:

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
 mk. 40.000.—.

tytuł II, Utrzymanie biura:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	4—	Mk.
1—	6.000.—	5—	10.000.—
2—	1.283.000.—	6—	10.000.—
3—	63.000.—	7—	23.580.—
ogółem więc w kwocie m. 1.485.580.—.			

tytuł III, Pomoc materialna dla dzieci:

zatwierdzić pozycję 1— w kwocie
 mk. 350.000.—.

Dział Vb, Oddział Kultury i Oświaty Pozaszkolnej:

we wpływach, tytuł I:

zatwierdzić pozycję 1— w kwocie
 mk. 81.000.—.

w wydatkach, tytuł I, Utrzymanie biura:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 92.850.—, poz. 2—mk. 5.000.—, poz. 3—mk. 2.650.—, ogółem więc w kwocie mk. 100.000.—,

tytuł II, Oświata pozaszkolna:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 375.790.—, poz. 2—mk. 734.800.—, ogółem więc w kwocie mk. 1.110.590.—,

tytuł III, Kultura:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 1.156.010.—, poz. 2—mk. 15.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 1.171.010.—,

tytuł IV, Subsydja dla instytucyj kulturalnych i oświatowych:

zatwierdzić		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
		4—	50.000.—
1—	40.000.—	5—	20.000.—
2—	50.000.—	6—	100.000.—
3—	160.000.—	7—	25.000.—

poz. 8 nową: „Centralne Biuro Kursów dla dorosłych w Warszawie”—mk. 15.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 460.000.—.

**Zestawienie:
Dział V.**

Wpływy:

Tytuł I . . . mk. 1.140.000.—

Wydatki:

Tytuł I . . . mk. 1.445.800.—
 „ II . . . „ 42.165.126,67
 „ III . . . „ 4.778.650.—
 „ IV . . . „ 2.222.870.—
 „ V . . . „ 709.035.—
 „ VI . . . „ 2.840.000.—
 „ VII . . . „ 870.000.—
 „ VIII . . . „ 5.523.012.—
 „ IX . . . „ 536.500,35

Ogółem mk. 59.090.994.—

Przewyżka wydatków m. 57.950.994.—

Dział Va.

Wpływy:

Tytuł I . . . mk. 40.000.—

Wydatki:

Tytuł I . . . mk. 40.000.—
 „ II . . . „ 1.485.580.—
 „ III . . . „ 350.000.—

Ogółem mk. 1.875.580.—

Przewyżka wydat. mk. 1.835.580.—

Dział Vb.

Wpływy:

Tytuł I . . . rik. \$1.000.—

Wydatki:

Tytuł I . . . mk. 100.000.—
 „ II . . . „ 1.110.590.—
 „ III . . . „ 1.171.010.—
 „ IV . . . „ 460.000.—

Ogółem mk. 2.841.600.—

Przewyżka wydatk. mk. 2.760.600.—

Ogólne zestawienie:

Wpływy:

Dział V . . . mk. 1.140.000.—
 „ Va . . . „ 40.000.—
 „ Vb . . . „ 81.000.—

Ogółem mk. 1.261.000.—

Wydatki:

Dział V . . . m. 59.090.994.—
 „ Va . . . „ 1.875.580.—
 „ Vb . . . „ 2.841.600.—

Ogółem m. 63.808.174.—

Przewyżka wydatk. m. 62.547.174.—

B. Następujące wnioski:

a) Komisji Skarbowej:
 Rada Miejska wzywa Magistrat, aby:

1. przy wynajmowaniu lokali na szkoły powszechne, w miarę możliwości, uwzględniał mieszkania przy szkołach dla kierowników;

2. poczynił odpowiednie starania celem zaliczenia terminatorom godzin, poświęconych nauce, do czasu pracy;

3. zobowiązał kierowników szkół do przedstawienia Wydziałowi Szkolnictwa ścisłych sprawozdań z sum wydatkowych z funduszków dyspozycyjnych;

4. nadał Wydziałowi Szkolnictwa nazwę „Wydziału Kultury i Oświaty”, jako pojęcia szerszego od „Szkolnictwa”, wobec tego, iż Wydział Szkolnictwa obejmuje również i dział kultury i oświaty pozaszkolnej;

5. udzielał zapomóg średnim zakładom naukowym o charakterze społecznym bez względu na wyznanie i narodowość;

b) r. Wasilewskiego i tow.:

Wychodząc z założenia, że każdy oddział w szkole powinien mieć osobnego nauczyciela—wychowawcę, że kierownik nie powinien być obarczany nadmierną ilością lekcyj i osobnym wychowawstwem klasy, gdyż powinien mieć dostateczną ilość czasu, aby mógł należycie wglądać w wykonanie pracy przez personel nauczycielski, który obecnie najczęściej jest do zawodu fachowo nieprzygotowany, i biorąc pod uwagę, że Ministerstwo W. R. i O. P. przez rozporządzenie swoje do inspektorów szkolnych spowodowało, iż w Łodzi, nie licząc 17 oddziałów, których nauczyciele są na dłuższym urlopie, 68 oddziałów w szkołach powszechnych jest więcej, niż wszystkich sił nauczycielskich wraz z kierownikami, co może uniemożliwić dalszy rozwój przymusu szkolnego, tak pomyślnie zapoczątkowanego w Łodzi;

że zastraszający brak sił nauczycielskich w całym Państwie jest wynikiem niedostatecznej ilości uczelni, przygotowujących nauczycieli, a przede wszystkim nader niskiego uposażenia nauczycielstwa, co spowodowało, iż w samej tylko Łodzi od dnia 1 września r. ub. już 61 osób z pośród tych pracowników opuściło swoje stanowisko, ponieważ nauczyciel, pobierający płace stopnia X lub osoba z równoważnemi kwalifikacjami naukowemi w innych urzędach państwowych najczęściej uzyskują od razu płace stopnia VII, nie wspominając już o instytucjach komunalnych i prywatnych, gdzie wynagrodzenie zawsze jest wyższe;—

Rada Miejska postanawia:

1. wystąpić do Ministerstwa W. R. i O. P. oraz do Rady Ministrów:

aby odwołane zostało rozporządzenie Ministerstwa W. R. i O. P. do inspektora, nakazujące w pewnych wypadkach mianować mniej nauczycieli, niż jest oddziałów w szkole;

aby do każdej szkoły powszechnej, posiadającej najmniej 6 oddziałów, ponad pełną liczbę sił nauczy-

cielskich, mianowany był kierownik, choćby to była szkoła powszechna dopiero w rozwoju;

aby seminarja nauczycielskie i kursy pedagogiczne otwarte zostały w takiej liczbie, by mogły pokryć zapotrzebowanie na siły nauczycielskie;

2. zwrócić się do Rady Ministrów i do Sejmu z przedstawieniem skutków, jakie grożą szkolnictwu powszechnemu i przyszłości naszego Państwa, jeżeli wynagrodzenie nauczycieli nie ulegnie szybkiej zmianie na lepsze;

3. odpisy powyższych wystąpień przesłać Komisji Oświecenia w Sejmie i wszystkim posłom łódzkim z wezwaniem do gorliwego poparcia poruszonych spraw;

4. wezwać Magistrat do niezwłocznego wykonania tej uchwały.

c) Frakcji P. P. S.:

1) Rada Miejska, rozpatrując budżet Wydziału Szkolnictwa na rok 1920/21 i w związku z tem rozważając sprawy rozwoju szkoły polskiej, z konieczności musi zwrócić uwagę na art. 126 Ustawy Konstytucyjnej; Rada Miejska, uznając, że artykuł ten stanie na przeszkodzie prawidłowego rozwoju szkoły polskiej i wprowadzi do niej czynnik, nie wspólnego z nauczaniem nie mający, postanawia:

a) zwrócić się do posłów robotniczych z wezwaniem do walki o skreślenie tego artykułu przy III czytaniu Ustawy;

b) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

2. Omawiając budżet Biura Obowiązku Szkolnego, Rada Miejska m. Łodzi przychodzi do wniosku, że powszechne nauczanie bez zakazu pracy zarobkowej w wieku szkolnym, t. j. do lat 15, nie da się zrealizować; tymczasem Sejm odrzucił poprawkę do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej posłów, żądających tej ochrony. Wobec tego Rada Miejska postanawia:

a) zwrócić się do posłów robotniczych z wezwaniem do walki o zakaz pracy dla dzieci w wieku szkolnym przy III czytaniu Konstytucji;

b) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

d) r. Wajsa:

Rada Miejska wyraża życzenie, aby Magistrat, zamiast udzielania subsydjów prywatnym szkołom średnim umieszczał we wzmiankowanych szkołach dzieci biedne, w pierwszej linii sieroty, opłacając za nie wpisy.

W sprawie budżetu działu VI Wydziału Budownictwa:

A. We wpływach:

We wpływach:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 120.000.—, poz. 2—mk. 1.500.000.—, poz. 2a nową „Pożyczka państwowa na budowę gmachów szkolnych“ — mk. 3.000.000.—, poz. 4—mk. 10.000.—, skreślić pozycję 3; ogółem więc zatwierdzić w kwocie mk. 4.630.000.—

Tytuł II.

zatwierdzić poz. mk. 1.000.000.—, poz. 1b—mk. 5.750.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 6.750.000.—

W wydatkach:

Tytuł I, Pensje pracowników i utrzymanie biura:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
1a—	922.100.—	3a—	20.985.—
1b—	2.220.000.—	3b—	370.—
1c—	775.000.—	3c—	4.000.—
1d—	488.500.—	3d—	2.000.—
1e—	253.400.—	3e—	1.000.—
1f—	594.000.—	3f—	800.—
1g—	669.500.—	3g—	600.—
1h—	250.000.—	3h—	1.245.—
2—	143.000.—	4—	285.000.—
		5—	10.000.—
ogół. więc w kwoc. mk. 6.043.500.—			

Tytuł II, Oddział Budowlany zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	4.900.000.—	8—	60.000.—
2—	30.000.—	9—	100.000.—
3—	25.000.—	10—	35.000.—
4—	200.000.—	11—	25.000.—
5—	160.000.—	12—	30.000.—
6—	100.000.—	13—	113.000.—
7—	55.000.—	14—	50.000.—
ogół. więc w kwoc. mk. 5.885.000.—			

Tytuł III, Oddział Brukarski: zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	4.100.000.—	6—	50.000.—
2—	100.000.—	7—	330.000.—
3—	250.000.—	8—	60.000.—
4—	739.000.—	9—	3.600.000.—
5—	210.000.—	10—	150.000.—
ogółem więc w kwocie m. 9.589.000.—			

Tytuł IV, Oddział Kanalizacji:
zatwierdzić: poz 1—mk. 2.765.000.—
poz. 2a—mk. 4.490.000.—, poz. 3—
mk. 50.000.—, pozycję 4— mk.
100.000.—, skreślić pozycję 2b; ogó-
łem więc w kwocie mk. 7.405.000.—

Tytuł V, Oddział Wodociągów:
zatwierdzić: poz. 1— mk. 130.000.—,
poz. 2.—mk. 50.000.—, ogółem więc
w kwocie mk. 180.000.—

Tytuł VI, Oddział Pomiarów:
zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
mk. 600.000.—

Tytuł VII, Oddział Zabudowy:
zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie
mk. 50.000.—

**Tytuł VIII, Inspekcja miejskich
przedsiębiorstw Koncesjonowa-
nych:**

zatwierdzić: poz. 1 w kwocie mk. 42.—

**Tytuł IX, Skład Główny Wydziału
Budownictwa:**

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
1—	600.000.—	8—	3.100.000.—
2—	500.000.—	9—	100.000.—
3—	2.270.000.—	10—	1.500.000.—
4—	100.000.—	11—	210.000.—
5—	2.910.000.—	12—	450.000.—
6—	600.000.—	13—	50.000.—
7—	600.000.—	14—	2.450.000.—
ogółem więc w kwocie m. 15.440.000.—			

Zestawienie.**Wpływy:**

Tytuł I	mk. 4.630.000.—
„ II	„ 6.750.000.—
Ogółem	<u>mk. 11.380.000.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk. 6.643.500.—
„ II	„ 5.885.000.—
„ III	„ 9.589.000.—
„ IV	„ 7.405.000.—
„ V	„ 180.000.—
„ VI	„ 600.000.—
„ VII	„ 50.000.—
„ VIII	„ 42.—
„ IX	„ 15.440.000.—
Ogółem	<u>mk. 45.792.542.—</u>

Przewyżka wyd. mk. 34.412.542.—

Przewodnictwo obejmuje r. Rapalski.

Następujące wnioski:

a) Komisji Skarbowej:

Rada Miejska wyraża życzenie:

1) aby Magistrat przy zakupie placów w pierwszej linii uwzględniał place, położone przy torze kolejowym lub w pobliżu kolei, nadające się na składy materiałów budowlanych, ewentualnie zarekwirował jeden z placów, położonych pomiędzy ul. Kilińskiego a Sienkiewicza, lub też użył dla składowania materiałów budowlanych część miejskiego placu węglowego;

2. aby podział robót w przyszłości dokonywany był w drodze oficjalnej konkurencji, gdyż system ograniczonej konkurencji, stosowany przez niektóre Wydziały, zwłaszcza Wydział Budownictwa, przy oddawaniu robót, jest niezawsze korzystny dla miasta;

3. wobec tego, że Wydziały Zarządu Miejskiego są bardzo skrupowane w swoich zakupach, gdyż kwoty, jakimi mogą dysponować na mocy właściwych postanowień Magistratu, są zbyt niskie w stosunku do ciągle wzrastających w związku z deprecjacją waluty cen na artykuły wszelkiego rodzaju, — aby Magistrat rozszerzył w tym kierunku kompetencje Wydziałów.

b) r. Wasilewskiego:

1. Rada Miejska wzywa Magistrat do wykończenia odpowiedniej

ilości rozpoczętych domów prywatnych dla szkół w tych punktach miasta, gdzie odczuwa się największy brak lokali szkolnych.

2. Rada Miejska wyraża życzenie, aby Magistrat bezwarunkowo dążył do wykończenia i oddania do użytku Wydziałowi Szkolnictwa gmachu szkolnego przy ul. Zagajnikowej w ciągu roku budżetowego 1921/22-go.

c) r. Geperta i tow.:

Rada Miejska wyraża życzenie, aby na przedmieściu Widzew, liczącem zgorą 10.000 mieszkańców, posiadającym kościół parafjalny, 5 ulic starych i kilka nowych, zaprowadzono oświetlenie, nowe zaś ulice, jeżeli nie zabrukowano, to przynajmniej zniwelowano.

W sprawie Budżetu II-Wydziału Zaprowiantowania Miasta.

A. Tytuł 1, Oddział Artykułów Spożywczych.

we wpływach;

zatwierdzić pozycję 1 w kwocie mk. 243.539.750.—

w wydatkach:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
		6—	352.000.—
1a	7.063.000.—	7—	90.000.—
1b	393.000.—	8—	120.000.—
1c	5.860.000.—	9—	200.000.—
2—	222.165.000.—	10—	82.000.—
3—	1.625.000.—	11—	700.000.—
4—	137.000.—	12—	120.000.—
5—	93.640.—	13—	4.559.110.—
ogółem w kwocie mk.			243.539.750.—

Tytuł II, Oddział Ziemiaków:

we wpływach

zatwierdzić: pozycję 1— w kwocie mk. 44.158.550.—

w wydatkach

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.		
		5—	16.000.—
1a	1.676.000.—	6—	45.000.—
1b	215.000.—	7—	7.000.—
1c	3.696.450.—	8—	12.000.—
2—	35.282.600.—	9—	10.000.—
3—	3.000.000.—	10—	140.000.—
4—	27.500.—	11—	31.000.—

ogółem więc w kwocie mk.

44.158.550.—

Tytuł III, Oddział Opalowy:**we wpływach:**

zatwierdzić pozycję 1— w kwocie
mk. 144.060.050.—

w wydatkach:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1a	4.700.000.—	7—	387.000.—
1b	231.000.—	8—	8.000.—
1c	12.000.000.—	9—	55.000.—
2—	111.300.000.—	10—	61.000.—
3—	12.870.000.—	11—	420.000.—
4—	127.000.—	12—	70.000.—
5—	184.000.—	13—	40.000.—
6—	76.000.—	14—	1.581.050.—
ogół. więc w kwoc. mk. 144.060.050.—			

Tytuł IV, Oddział Włókienniczy:**we wpływach:**

zatwierdzić pozycję 1— w kwocie
mk. 23.636.050.—

w wydatkach:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
		5—	3.000.—
1a	495.630.—	6—	15.000.—
1b	408.000.—	7—	25.000.—
2—	22.000.000.—	8—	140.000.—
3—	6.000.—	9—	10.000.—
4—	6.000.—	10—	527.420.—
ogół. więc w kwoc. mk. 23.636.050.—			

Zestawienie.**Wpływy:**

Tytuł I	mk. 243.539.750.—
" II	" 44.158.550.—
" III	" 144.060.050.—
" IV	" 23.636.050.—
Ogółem	mk. 455.394.400.—

Wydatki:

Tytuł I	mk. 243.539.750.—
" II	" 44.158.550.—
" III	" 144.060.050.—
" IV	" 23.636.050.—
Ogółem	mk. 455.394.400.—

B. Następujący wniosek Komisji Skarbowej:

Rada Miejska uważa za konieczne podwyższenie ubezpieczenia ar-

tykułów, znajdujących się na składach Wydziału, odpowiednio do rzeczywistej wartości.

W sprawie budżeta działu XI—Komitetu Rozdziału Chleba i Mąki:

A. We wpływach:**Tytuł I, Centrala, Okręgi i magazyny:**

zatwierdzić: poz. 1—mk. 154.080.000, poz. 1a—mk. 4.000.000.—, poz. 2—1.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 158.081.000.—

w wydatkach:**Tytuł I.****a) Pensje**

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
1—	167.545.—	4—	976.157.—
2—	3.835.711.—	5—	6.698.978.—
3—	962.525.—	6—	1.362.281.—
ogół. więc w kwocie mk. 14.003.197.—			

b) Utrzymanie biura:

zatwierdzić:

poz.	Mk.	poz.	Mk.
7—	125.170.—	15—	48.000.—
8—	25.000.—	16—	649.724.—
9—	500.000.—	17—	40.000.—
10—	71.000.—	18—	300.—
11—	20.000.—	19—	55.000.—
12—	8.000.—	20—	300.—
13—	100.000.—	20a	4.000.—
14—	200.—	20b	67.736.—
ogółem w kwocie mk. 1.714.430.—			

c) Zakup Mąki i żyta:

zatwierdzić: poz. 21—mk. 66.000.000, poz. 21a—mk. 63.750.000.—, poz. 21b—mk. 12.000.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 141.750.000.—

d) Wydatki nieprzewidziane:

zatwierdzić: poz. 22—mk. 300.000.—, poz. 23—mk. 3.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 303.000.—

we wpływach:**Tytuł II, Piekarnie i sklepy z chlebem:**

zatwierdzić: poz. 1—m. 50.606.379.—, poz. 2—mk. 49.847.290.—, poz. 3—mk. 20.000.—, ogółem więc w kwocie mk. 100.473.669.—

w wydatkach:

Tytuł II.

a) Pensje i koszty wypieku:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	10—	3.000.—
1—	2.494.550.—	11—	5.000.—
2—	2.101.451.—	12—	25.000.—
3—	7.312.175.—	13—	42.000.—
4—	9.000.—	14—	5.000.—
5—	125.400.—	15—	10.000.—
6—	15.714.—	16—	3.000.—
7—	55.000.—	17—	6.000.—
8—	40.000.—	17a	15.000.—
9—	3.000.—	17b	20.000.—
ogółem w kwocie mk. 12.290.270.—			

b) Zakup mąki i pieczywa:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	20—	282.900.—
18—	34.019.880.—	21—	50.100.317.—
19—	40.000.—	ogółem w kwocie mk. 84.448.097.—	

we wpływach:

Tytuł III, Sklepy z mąką i cukrem

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	4—	150.000.—
1—	9.770.000.—	5—	1.989.204.—
2—	13.864.000.—	6—	153.840.—
3—	48.000.—	7—	3.934.600.—
ogółem więc w kwocie m. 29.909.644.—			

W wydatkach:

Tytuł III.

a) Pensje:

zatwierdzić: poz. 1—mk. 4.419.035.—,
poz. 2—mk. 2.273.745.—, ogółem
więc w kwocie mk. 6.692.780.—,

b) Utrzymanie:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	8—	2.500.—
3—	84.000.—	9—	20.000.—
4—	50.400.—	10—	8.400.—
5—	336.000.—	11—	38.600.—
6—	36.000.—	11a	38.600.—
7—	126.000.—	ogółem więc w kwocie mk. 730.500.—	

c) Zakup towarów:

zatwierdzić:		poz.	Mk.
poz.	Mk.	15—	125.000.—
12—	9.058.000.—	16—	1.653.263.—
13—	12.240.000.—	17—	128.200.—
14—	44.000.—	18—	3.288.576.—
ogółem więc w kwoc. m. 26.537.059.—			

Wydatki, Tytuł IV skreślić.

Zestawienie:

Wpływy:

Tytuł I	mk.	158.081.000.—
" II	"	100.473.609.—
" III	"	29.909.644.—
Ogółem	mk.	<u>288.464.313.—</u>

Wydatki:

Tytuł I	mk.	157.770.627.—
" II	"	96.735.367.—
" III	"	33.960.319.—
	mk.	<u>288.464.313.—</u>

B. Następujące wnioski.

a) Komisji Skarbowej:

1. Rada Miejska uważa za wskazane i konieczne utworzenie przy Wydziale Gospodarczym specjalnego oddziału asekuracyjnego, któryby przeprowadzał ubezpieczenia ruchomego i nieruchomego majątku Zarządu Miejskiego.

Rada Miejska, wychodząc z założeń, iż wydziały handlowe przy Magistracie winny przy przeprowadzaniu kalkulacji brać w rachubę odsetki od kapitału obrotowego, uważa za właściwe wprowadzenie odnośnej pozycji do budżetu i wzywa Magistrat do uwzględnienia tego życzenia przy sporządzaniu budżetu tej instytucji na następny rok administracyjny.

b) r. Rapalskiego.

Rada Miejska, uznając, iż cena sprzedażna funta chleba nie może być wyższą od rzeczywistej ceny funta zakupywanej mąki, wzywa Magistrat do przyjęcia powyższego poglądu pod uwagę.

c) r. Jaranowskiego:

Rada Miejska wzywa Magistrat do zlikwidowania urzędów rozdziału kart

kontyngentowych i wydania jednej karty rocznej numerowanej.

d) r. Wajsa:

Z powodu niedostarczenia przez Ministerstwo Apropowizacji kontyngentu mąki, Komitet Rozdziału Chleba i Mąki poniósł kolosalne straty. Rada Miejska wzywa Magistrat do zwrócenia się do Ministerstwa Apropowizacji o zwrot strat, poniesionych z tego tytułu.

(d. c. n.)

Kronika miejska.

— **Zniesienie utrudnień ruchu ulicznego.** W związku z powtarzającymi się w prasie wzmiankami o utrudnieniach ruchu ulicznego przez władze wojskowe skutkiem ogrodzenia niektórych gmachów barjerami, dowiadujemy się z miarodajnego źródła, iż M. S. Wojsk. wydało zarządzenie, aby D. O. Gen. skontrolowało celowość i potrzebę istnienia zagradzających ruch uliczny barjer przy gmachach wojskowych. Wszystkie, nie uwarunkowane konieczną potrzebą barjery zostaną usunięte, co się tyczy pozostałych — sprawa ich będzie uregulowana z miejscowymi władzami cywilnymi.

— **Podatek repartycyjny.** Na zasadzie obowiązującego regulaminu co do podatku repartycyjnego za r. 1919, podatek winien być wpłacony do miejskiej kasy podatkowej w ciągu 2-ch tygodni od dnia doręczenia nakazu.

Po upływie tego terminu zastosowane będą środki egzekucyjne, a do zaległości doliczana będzie kara i koszty.

Ponieważ nakazy płaćnicze zostały doręczone wszystkim podatnikom kasa otrzymała polecenie rozpoczęcia kroków egzekucyjnych już w najbliższych dniach.

Wniesienie reklamacji nie wstrzymuje terminu uiszczenia podatku.

— **Na plebisyt.** Wpływy z podatku od widowisk sylwestrowych oraz

z jednoczesnej daniny złożonej przez pracowników magistratu na rzecz plebiscytu na Górnym Śląsku dały ogółem 650. tysięcy marek.

Z sumy powyższej magistrat przesłał 500 tysięcy komitetowi plebiscytowemu w Bytomiu; resztę w sumie 150 tysięcy marek przekazał miejscowemu komitetowi plebiscytowemu.

— **W sprawie rejestru dla bezwyznaniowców.** W poprzednim numerze Dz. Zarządu zamieściliśmy wyrok sądu okręgowego, uchylający podanie o nakazanie Urzędowi St. Cyw. w Łodzi założenia rejestru dla bezwyznaniowców, oraz sporządzania w tym rejestrze aktu urodzenia dziecka urodzonego z małżeństwa nie należącego do żadnego kościoła.

Od wyroku powyższego petenci odwołali się w drodze apelacyjnej do Sądu Najwyższego.

Decyzja Sądu Okręgowego nie rozwiązuje sprzeczności zachodzącej między obowiązkiem sporządzenia z art. 424. K. K. aktu urodzin dziecka i brakiem odpowiedniego rejestru st. cyw.

Sprzeczność ta wywołana jest rozbieżnością przepisów prawnych obowiązujących na terenie trzech dzielnic Rzeczypospolitej. Jak wiadomo w b. zaborach austriackim i pruskim wszelkie akty stanu cywilnego dla osób nienależących do żadnego prawnie uznanego stowarzyszenia religijnego lub kościoła, sporządzane są przez urzędy stanu cyw. wzgl. władze polityczne. (starostwa i magistraty). Wobec braku przepisów regulujących na terytorjum b. Kongresówki sporządzenie aktów stanu cyw. dla bezwyznaniowców, osoby te nie mają możliwości rejestrowania swych dzieci.

Należy oczekiwać, że Sąd Najwyższy sprzeczność tą usunie. Sprawa powyższa jest jednym z wielu przykładów przemawiających za koniecznością jaknajrychlejszego ujednostajnienia norm prawnych na terenie całego Państwa.

— W sprawie walki z drożyzną.

Dnia 8-go marca w sali Rady Miejskiej odbyła się konferencja przedstawicieli związków zawodowych i instytucji społecznych, zwołano przez komisarza rządu p. Łyckiego, w myśl odezwy prezydenta ministrów, nawołującej społeczeństwo do współdziałania z czynnikami urzędowymi w walce z lichwą i zbytkiem. Przewodniczył p. Wolczyński.

Cały szereg mówców, — a między innymi wiceprezydent miasta, p. Wojewódzki, wykazywali braki i wady dotychczasowych sposobów zwalczania spekulacji i proponowali utworzenie specjalnej organizacji, opartej na szerokich sferach zainteresowanych konsumentów, żyjących z pracy własnej.

Obszerne i rzeczowe przemówienie wygłosił nowy wiceprezydent miast Dr. Stupnicki wskazując między innymi na bezsilność kolejno następujących po sobie rządów w walce z drożyzną i która wbrew obietnicom wzrasta nieustannie. Zdaniem dra Stupnickiego skuteczną akcją przeciw rozzuchwalonemu pasywnemu mogą przeprowadzić jedynie czynniki posiadające pełnię władzy i szczerze pragnący wyzwolenia mas od duszącej je zmory drożyzny i głodu. Dokonać tego może rząd istotnie ludowy.

— **Zagonki** Magistrat m. Łodzi podaje do wiadomości dzierżawcom zagonków, że w roku bieżącym prawo do dalszej dzierżawy mają tylko bezrobotni.

Bezrobotni, którzy w roku ubiegłym korzystali z zagonków i w dalszym ciągu chcą z nich korzystać muszą zapisać się najpóźniej do dnia 15 marca r. b. w dzielnicy Wydziału Opieki Społecznej ul. Konstantynowska № 27, (godz. 8 rano — 2 p. p.).

Za samowolne zajęcie zagonka, wzgl. odstąpienie go bez wiedzy dzielnicy, winni będą pociągnięci do odpowiedzialności, —

Jednocześnie zaznacza się, że w roku bieżącym Magistrat nie będzie dostarczał kartofli do sadzenia.

Różne.

Księga adresowa przemysłu i handlu.

Biuro prasowe min. przemysłu i handlu komunikuje, że w najbliższym czasie rozpocznie się druk „Księgi Adresowej,” obejmującej następujące działy: Przemysł, Handel i Finanse Polski. Księga ta, na wzór wydawanej przed wojną pod egidą Stowarzyszenia techników księgi adresowej: „Przemysł i Handel Królestwa Polskiego,” redagowanej przez inż. A. Srokę, zawierać będzie adresy i informacje, dotyczące wielkości zakładów przemysłowych, handlowych i kredytowych, a zebrana na podstawie źródeł urzędowych i danych od instytucji, jak również od zainteresowanych firm. Materiał „Księgi” jest zgrupowany w działy, ułatwiające zorientowania się w całokształcie życia przemysłowo-handlowego Państwa Polskiego. Niezależnie od tego odpowiednie skorowidze ułatwią odnalezienie danej firmy lub danego wyrobu, nagłówki zaś poszczególnych działów, umieszczone w języku francuskim obok polskiego tekstu, umożliwią korzystanie z książki również i cudzoziemcom. Wydanie omawianej „Księgi” jest rzeczą b. pilną ze względu na dającą się odczuwać potrzebę tego rodzaju podręcznika informacyjnego. Na redaktora „Księgi Adresowej” został powołany inż. A. Sroka. Administracja „Księgi” mieści się przy ul. Bagatela № 12.

Dostawa węgla dla miast p. Kongresówki.

Ministerstwo aprowizacji podaje do wiadomości, że od 1 lutego 1921 r. finansowanie węgla opałowego dla miast i urzędów p. Kongresówki, z wyjątkiem Warszawy i Łodzi, powierzone zostało Bankowi Komunalnemu w Warszawie Królewska 23.

Należności za przydzielony węgiel winny być przekazywane z góry do Banku Komunalnego, stosownie do wymagań tego Banku.

Finansowanie węgla opałowego w Warszawie i Łodzi powierzone zostało Magistratom tych miast.

— W sprawie uruchomienia przemysłu budowlanego w Małopolsce Na zjeździe Związku robotników budowlanych w Krakowie w dniu 21 bm. powzięto następującą rezolucję: Ruch budowlany, podstawa dobrobytu i rozwoju miast zamarł zupełnie z chwilą wybuchu wojny światowej. Tysiące robotników budowlanych ginie z nędzy, nie mając możliwości zarobku z powodu zastój budowlanego. Dziesiątki tysięcy ludności w miastach przeżywa tragedję braku mieszkań, gnieźdząc się po kilka rodzin w jednej izbie, powodując mnożenie się chorób zakaźnych i ogólny upadek zdrowotności. Rząd republiki polskiej, świadomy tego stanu rzeczy, nie czyni nic, by zbliżającej się katastrofie zapobiedz. Zjazd konstatuje, że rząd mimo szumnych przyrzeczeń nie rozpoczął w Małopolsce żadnej akcji budowlanej. Żadna szkoła, żaden budynek państwowy w zniszczonym przez

wojnę kraju nie został odbudowany. Z indolencji rządu korzystają w nieuczynny sposób fabrykanci artykułów budowlanych, jak wapna, cegły, dachówek, cementu itp., wyśrubowując cenę tych artykułów do lichwiarskiej i zbrodniczej wysokości, nie stojącej w żadnym stosunku do istniejących cen kosztów robocizny, przeto paraliżują do reszty jakąkolwiek akcję budowlaną. Zjazd zwraca się do rządu, póki jeszcze nie zapóźno, by jak najprędzej i jak najenergiczniej zajął się kwestją odbudowy miast, a temsamem dał zatrudnienie tysięcznym rzeszom, czekającym na pracę, którzy pogrążeni są w niedostatku i rozpacz. Zjazd wzywa posłów robotniczych, by zwrócili baczną uwagę na niedolę robotników w swych okręgach wyborczych i wyteżyli cały swój wpływ i energję u rządu, celem uruchomienia przemysłu budowlanego, temsamem zapobieżenia nędzy robotników budowlanych.

OGŁOSZENIE.

Odcinki № 1, 6, 7, 8, karty żywnościowej 130-go okresu na miesiąc luty niniejszym się unieważnia.

Karty żywnościowe 181-go okresu na miesiąc marzec uprawniają do nabycia:

2 funt. chleba żytniego na podstawie odcinka №. 8.

Łódź, dnia 10 marca 1921 r.

MAGISTRAT

Komitet Rozdziału Chleba i Mąki.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi, niniejszym podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 29 i 30 marca r. b. o godz. 10 rano odbędzie się w gmachu Magistratu, Plac Wolności 14. pokój 23, II losowanie obligacji miejskich I-szej emisji, na ogólną sumę Mk. 400.000.—

Magistrat.

Przetargi publiczne

Dostawa 3.000 mtr. sześć. kamienia brukowego ma być powierzona w drodze publicznego przetargu. Warunki przetargu można obejrzeć w Wydziale Budownictwa, Oddział Brukarski, N. Targowa № 24, w godzinach biurowych. Oferty należy podawać do dnia 20 marca 1921 r. do godz. 10-cj przed poł. w kopertach zamkniętych zaadresowanych "Do Magistrata—Wydział Budownictwa Oddział Brukarski" z napisem "Oferta na dostawę kamienia brukowego.

Oferty zostaną otwarte w Wydziale Budownictwa — Oddział Brukarski w oznaczonym terminie i w obecności abiegających się osób.

Ostateczny termin powierzenia dostawy upływa w tygodniach.

Magistrat
Wydział Budownictwa

LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 16 marca 1921 r. odbędą się licytacje od godz. 9 rano: ul. Zgierska 74, krzesło. Aleksandrowska 85, maszyna do szycia. Zgierska 17, krzesło. Biała 9, krzesło. Plac Dąbrowskiego 3, biurko. Jakóba 6, szafa do rzeczy. Pańska 27, 2 krzesła. Panska 18, szafa do rzeczy. Dzielna 30, samowar. Cegielniana 26, stół. Zgierska 13, obrus pluszowy. Zgierska 1, 2 paczki masła kokosowego. N. Cegielniana 28, stół. Cegielniana 40, kanapa. Pomorska 33, szafa i stół. Wschodnia 22, szafa i stół.

Dnia 17 marca 1921 r. od godz. 9 rano: ul. Szosa Pabjanicka 30, maszyna do szycia i lustro. Wólczańska 163, stół. Piotrkowska 56, 2 krzesła. Zachodnia 66, biurko. Piotrkowska 88, maszyna do szycia. Rzgowska 98, lustro. Wólczańska 183/185, zegar. Piotrkowska 62, 2 krzesła. Piotrkowska 269 komoda.

Łódź, dnia 12 marca 1921 r.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.